

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1914.

Andra kammaren.

Nr 24.

Fredagen den 20 februari.

Kl. 3,30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 13 och den 14 innevarande februari.

§ 2.

Herr statsrådet *Broström* avlämnade Kungl. Maj:ts skrivelse till riksdagen med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet *Steno Johannes Stenberg* att under återstående delen av innevarande års riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 i riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet.

Nämnda skrivelse lades till handlingarna, varjämte underrättelse om innehållet i densamma skulle genom utdrag av protokollet meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hava inseende över riksdagens kansli.

§ 3.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet herr *Byströms* å kammarens bord vilande motion nr 283.

§ 4.

Vidare föredrogs, men blevo ånyo bordlagda bevillningsutskottets betänkanden nr 4 och 5, bankoutskottets utlåtanden nr 4 och 5 samt jordbruksutskottets utlåtanden nr 2—31.

§ 5.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr *Thorsson*, som yttrade: I tidningen *Social-Demokraten* *Interpellation.* för den 16 februari 1914 läses följande:

»Arméns bajonetter på slipning. Ett företag, som väcker förundran. I sitt lördagsnummer berättade vårt broderorgan *Folket*:

Andra kammarens protokoll 1914. Nr 24.

Interpellation.

(Forts.)

»Enligt vad vi erfarit i pressläggningssögnblicket, har man vid gevärsfaktoriet i Eskilstuna under de senaste dagarna under stor brådska upptagit arbetet med att slipa bajonetternas eggar vassa. Vass egg användes ej för övningsändamål. I krigstid slipas de på regementena. Sålunda lär under det kritiska året 1905 dylik slipning ha ägt rum vid regementena. Vartill skola de eggvassa bajonetterna nu användas, och vem har givit order om, att sådana nu skola iordningställas?»

Till en korrespondent till »D. N.» har sedan fabriksstyresman, kapten Virgin, förklarat, att det är han själv som givit order om bajonetternas slipning för att de under tjänsten skola kunna användas »till knivar och dylikt».

Då vi togo för givet, att kapten Virgin själv icke gärna haft någon befogenhet att på egen hand besluta en sådan åtgärd som den ifrågavarande, ha vi gjort oss närmare underrättade om saken. Så långt vi kunnat följa saken ha vi kommit till, att ordern om slipning är utgången från artilleridepartementet. Styresmannen vid fabriksstyret torde ha mottagit den 5 februari en skrivelse av ungefärligen följande innehåll:

»K. arméförvaltningen vill härmed dels underrätta Eder om ankomsten av 3,600 bajonetter från K. Södermanlands regemente till slipning efter medsänd modell, dels meddela, att för framtiden alla bajonetter skola avleveras slipade.

Åtgärden synes sålunda ha varit beslutad omedelbart före de »kritiska» dagarna, och det är ju alltid gott och väl. Men inte är den omständigheten, att styresmannen först lämnar en mot verkliga förhållandet stridande förklaring, ägnad att undanröja allt missförstånd, så mycket är då säkert. Egendomligt förefaller det också, att man gått till väga med så osedvanlig raskhet här. I måndags skickades ett prov till arméförvaltningen. På onsdagen var det tillbaka i Eskilstuna, och slipningen kunde begynda.»

Skulle det nu relaterade vara med verkliga förhållandet överensstämmande, ger det ur många synpunkter anledning till allvarligt begrundande. Det synes framgå av den skrivelse arméförvaltningen angives hava tillställt styresmannen för gevärsfaktoriet, att icke mindre än 3,600 bajonetter från ett regemente nu skulle utlämnas till slipning, samt att hädanefter alla bajonetter skulle levereras slipade.

De militära sakkunniga skulle således nu ha hunnit så långt i sitt strävande att göra fredsutbildningen sådan, att den så nära som möjligt ansluter sig till det verkliga kriget, att de anse sig kunna framföra de värnpliktiga i terrängen med skarpslipade bajonetter i ryggen. Den ökade fara för de värnpliktiges liv, som yppar sig genom införande av skarpslipade bajonetter under fredsutbildningen, gör att denna fråga näppeligen får betraktas såsom ett privat mellanhavande, som de militära myndigheterna få ordna enligt eget gottfinnande. Hur ofta inträffar det ej, att manskapet under övning med påskruvade, oslipade bajonetter ofrivilligt tillfogar varandra större eller mindre skador! Här ett exempel. Onsdagen den 18 sept. 1912

erhöll värnpliktigen Tunell vid Vaxholms grenadjärregementets andra kompani ett bajonettsticksår. Tunell tillhörde en tillfällig patrull, under befäl av distinktionskorpral Forselius, som skulle utgå för att taga reda på fiendens ställning och inrapportera första anträffade fientliga avdelning. Patrullen stötte på en underbefälspost i fiendens postlinje och blev samtidigt anfallen av två fientliga patruller, varpå patrullen Forselius hastigt sökte komma undan och därvid råkade in i en svårframkomlig kärrmark. Patrullen måste taga sig fram genom att hoppa från den ena tuvan till den andra. Under denna framflyttning höll den man, som gick efter Tunell, på att falla framstupa och tillfogade honom därunder ett sticksår med bajonetten i högra låret. Enligt garnisonssjukhusets läkares rapport hade bajonetten inträngt 15 cm. i låret. Tunell avled den 5 oktober 1912.

Interpellation.
(Forts.)

Kunna dylika saker åstadkommas med oslipade bajonetter, synas redan dessa ge en bild av krigsläget, och detta behöver ej ytterligare förvärras genom skarpslipning.

Av förestående pressrelation synes ej tydligt framgå vem som fattat beslutet om vidtagande av denna både kostbara och uppseendeväckande åtgärd.

Jag anhåller därför om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för lantförsvarsdepartementet få framställa följande spörsmål:

1. Har herr statsrådet någon vetskap om den pågående slipningen av arméns bajonetter?

2. Om så är, har regeringen anbefallt denna åtgärd, och vad är anledningen till densamma?

Denna framställning blev på begäran bordlagd.

§ 6.

Till bordläggning anmälde:

Riksdagens revisorers berättelse om den år 1913 av dem verkställda granskning av statsverkets jämte därtill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1912;

statsutskottets memorial, nr 9, i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslag under riksstatens andra huvudtitel;

bevillningsutskottets betänkande, nr 6, i anledning av väckt motion om upphävande av tullen å apelsiner;

jordbruksutskottets utlåtande, nr 1, angående reglering av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet; och

andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder mot spridning av tuberkelsmitta genom försäljning av tuberkulinundersökta djur.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Starbäck</i>	under den 21 febr.,		
» <i>Indebetou</i>	» 3 dagar fr. o. m. den 21 febr.,		
» <i>Andersson i Råstock</i>	» 3 » » » » 21 »		
» <i>Wikström</i>	» 8 » » » » 21 »		
» <i>Ifvarsson</i>	» 7 » » » » 21 »		
» <i>Bäckström</i>	» 8 » » » » 21 »		
» <i>Hellberg i Lycksele</i>	» den 21 febr.,		
» <i>Westlund</i>	» 5 » » » » 22 »		
» <i>Sundström</i>	» 4 » » » » 21 »		
» <i>Mossberg</i>	» 5 » » » » 21 »		
» <i>Norin</i>	» 8 » » » » 23 »		
» <i>Lundblad</i>	» 2 » » » » 21 »		
» <i>Andersson i Altofta</i>	» 4 » » » » 25 »		
» <i>Rune</i>	» 4 » » » » 21 »		
» <i>von Sneidern</i>	» 3 » » » » 21 »		
» <i>Linders</i>	» 6 » » » » 23 »		
» <i>Zetterstrand</i>	» den 21 febr.		

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,54 e. m.

In fidem

Per Cronwall.